

☞ So...there's this thing called chametz. It's problematic on Pesach, but what exactly is it?

There are five questions that we will try to answer:

- Which species of plants can become chametz?
- Is שיבולת שועל really oats?
- Is rice chametz?
- Why is chametz called chametz?
- How do I know if my dough has become chametz?

What can become chametz?

1. Mishnah, Pesachim 2:5

אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחיטים בשעורים בכוסמין ובשיפון ובשבולת שועל

These are the commodities with which a man discharges his obligation on passover: with wheat, with barley, with spelt, with rye, and with oats.

The five, as they are normally rendered:

חטה = Wheat   שעורה = Barley   שיפון = Rye   כוסמין = Spelt   שיבולת שועל = Oats

- Right now, it seems pretty straightforward. Yes, שיבולת שועל is in fact oats!
- Apparently, the grains that are valid for matzah are also the grains that can become chametz. Why?

The Problem of Oats

2. Rashi to Pesachim 35a

שיבולת שועל - אביינ"א, שיבולת שלה עשוי כזנב שועל.

Shibboleth Shual: *Avena*; its stalk is like the tail of a fox.

- Rashi seems to be describing the physical appearance of oats. Look at the picture of grains that accompanies this sheet. Can you identify the oats?

3. Mishnah, Kilayim 1:1

השעורים ושבולת שועל הכוסמין והשיפון הפול והספיר הפורקדן והטופח ופול הלבן והשעועים אינם כלאים זה בזה:

Se'orim and shibboleth shual, kusmin and shifon, pol and sapir... are not kilayim to each other.

- Here, the Mishnah makes it clear that it is not forbidden to grow shibboleth shual with barley. What should shibboleth shual look like?

4. Talmud Yerushalmi, Challah 1:1

שורה זו שיבולת שועל ולמה נקרא שמה שורה שהיא עשויה כשורה

Shurah is shibboleth shual. Why is it called shurah? Because it is formed like a shurah.

- What does "shurah" mean, and do oats look like it?

5. Rabbi Moshe Shternbuch, Teshuvot v'Hanhagot I 302

ובקובץ שערי ציון (אלול תשמ"ח) הוכיח שהקווקער שלנו אינו השבולת שועל שהרי הקווקער אינו מחמיץ כלל, וטועים העולם שקווקער הוא מחמשת מינים, ואם כן לדידיה אין יוצאין בזה ידי חובת מצה, וצריך לחפש מין אחר שלא יזיק.

And in the Kovetz Shaarei Tzion (Elul 5748) he demonstrated that our *quaker* is not *shibboleth shual*, for *quaker* does not become chametz at all, and the world errs in considering it one of the five species. If so, according to him, one could not fulfill the obligation for matzah with this, and one would need to seek out a different species that did not cause harm.

- If *shibboleth shual* is valid for matzah is it possible for it to become chametz?

Rice: Stuck between two worlds?

6. Talmud Bavli, Pesachim 35a

משנה. אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח: בחטים, בשעורים, בכוסמין, ובשיפון, ובשיבולת שועל. ...

...הני - אין, אורז ודוחן - לא. מנהגי מילי? אמר רבי שמעון בן לקיש, וכן תנא דבי רבי ישמעאל, וכן תנא דבי רבי אליעזר בן יעקב: אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ - אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה, יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון. מתניתין דלא כרבי יוחנן בן נורי, דאמר: אורז מין דגן הוא, וחייבין על חימוצו כרת. דתניא: רבי יוחנן בן נורי אוסר באורז ודוחן, מפני שקרוב להחמיץ. איבעיא להו: שקרוב להחמיץ - דקדים ומחמיץ, או דילמא - קרוב להחמיץ הוי, חמץ גמור לא הוי.

These are the commodities with which a man discharges his obligation on passover: with wheat, with barley, with spelt, with rye, and with oats.... **Gemara:** ...Only these [are fit], but not rice or millet. Whence do we know it? — Said R. Simeon b. Lakish, and thus the School of R. Ishmael taught, and thus the school of R. Eliezer b. Jacob taught, Scripture saith, Thou shalt eat no leavened bread with it, seven days shalt thou eat unleavened bread therewith: [with regard to] commodities which come to the state of leaven, a man discharges his obligation with unleavened bread [made] thereof; thus these are excluded, which do not come to the state of leaven but to the state of decay. Only these [are fit], but not rice or millet... Our Mishnah does not agree with R. Johanan b. Nuri, who maintains: Rice is a species of corn, and kareth is incurred for [eating it in] its leavened state. For it was taught: R. Johanan b. Nuri Prohibits [the use of] rice and millet, because it is near to turn leaven. The scholars asked: does 'because it is near to turn leaven' mean that it quickly becomes leaven, or perhaps it is near to leaven, but is not completely leaven?

- *The Sages allow rice on Pesach. Why? R' Yochanan b. Nuri doesn't allow it on Pesach. Why not?*

8. <http://www.healtheries.co.nz/health-blog/article?thread=22>

Rice flour doesn't act or bake anything like ordinary wheat flour — and it doesn't look like it either. So when you're baking, let's say, a gluten free loaf with rice flour, the batter will be a lot thinner.

There are two benefits from baking with rice flour. Firstly it makes baked goods crisp and brown much more easily as it is such a fine flour. Secondly it contains no gluten, a benefit for those with gluten intolerance.

However, because rice flour doesn't contain that magic ingredient that all wheat flours contain – gluten – then if you use rice flour exclusively in your baking you will have difficulty getting your product to rise if you do not use baking powder.

If you don't have an intolerance to gluten, then you can use a mixture of wheat flour or gluten flour to your recipe to help your loaf, biscuits, or cakes rise.

Chametz: What's in a name?

9. **Talmud Bavli, Beitzah 2a, 7b**

בית שמאי אומרים: שאור בכזית, וחמץ בככותבת, ובית הלל אומרים: זה וזה בכזית. בית שמאי אומרים שאור בכזית. מאי טעמייהו דבית שמאי? אם כן לכתוב רחמנא חמץ, ולא בעי שאור, ואנא אמינא: ומה חמץ שאין חמוצו קשה - בכזית, שאור שחמוצו קשה לא כל שכן? שאור דכתב רחמנא למה ליה? לומר לך: שיעורו של זה לא כשיעורו של זה. ובית הלל: צריכי; דאי כתב רחמנא שאור, הוה אמינא: משום דחמוצו קשה, אבל חמץ דאין חמוצו קשה - אימא לא, צריכא. ואי כתב רחמנא חמץ - משום דראוי לאכילה, אבל שאור שאין ראוי לאכילה אימא לא, צריכא. ובית שמאי לית להו דרבי זירא? דאמר רבי זירא: פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ, לומר לך: זהו שאור זהו חמץ! - לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי - לענין ביעור. בית שמאי סברי: לא ילפינן ביעור מאכילה, ובית הלל סברי: ילפינן ביעור מאכילה. אתמר נמי, אמר רבי יוסי בר חנינא: מחלוקת לענין ביעור, אבל לענין אכילה - דברי הכל זה וזה בכזית. תניא נמי הכי: ולא יראה לך (שאור) + מסורת הש"ס: חמץ+ ולא יראה לך (חמץ) + מסורת הש"ס: שאור+, זהו מחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל, שבית שמאי אומרים: שאור בכזית וחמץ בככותבת, ובית הלל אומרים: זה וזה בכזית.

Beth Shammai say: [the quantity of] leaven is of the size of an olive and leavened bread is of the size of a date, but Beth Hillel maintain: both are of the size of an olive...Beth Shammai say: [the quantity of] leaven is of the size of an olive, and leavened bread is of the size of a date. What is Beth Shammai's reason? — If so, the Divine Law should only have written about leavened bread and not about leaven and I should have said: If leavened bread, the acidity of which is not very great, [is forbidden] at the size of an olive, how much more should leaven, the acidity of which is very great [be forbidden] at the size of an olive: then why does the Divine Law need to state leaven? In order to teach that the standard of the one is not like the standard of the other. And Beth Hillel? — It is necessary [for the Divine Law to state both]. For if the Divine Law had written only about leaven I might have said that the reason [leaven is forbidden to be seen] is that its acidity is very great, but leavened bread, the acidity of which is not great, I might have said is not [forbidden to be seen at all]. It is therefore necessary [to state leavened bread]. And if the Divine Law had stated leavened bread, [I might have said that] the reason [leavened bread is forbidden to be seen] is that it is fit for food, but leaven which is not fit for food, I might have said is not [forbidden to be seen at all]. Therefore both are necessary.

Get it in before the buzzer!

10. **Mishnah Pesachim 3:5 (48b)**

שיאור ישרף והאוכלו פטור, סידוק ישרף והאוכלו חייב כרת. איזהו שיאור? כקרני חגבים. סידוק? שנתערבו סדקיו זה בזה. דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים זה וזה האוכלו חייב כרת. ואיזהו שיאור? כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערוותיו:

Partially leavened dough should be burned, but one who eats it is not liable. Cracked dough should be burned, and one who eats it is liable for *kareit*. What is "partially leavened"? With cracks like grasshopper antennae. What is "cracked dough"? When the cracks overlap. These definitions are according to **Rabbi Yehudah**. The **Sages** say that one who eats either of these is liable for *kareit*, and "partially leavened" is dough which has a pale surface, like someone whose hair stands on end [in fear].

11. **Talmud Bavli, Pesachim 46a**

אם אין שם כיוצא בו, מהו? אמר רבי אבהו אמר רבי שמעון בן לקיש: כדי שילך אדם ממגדל נוניא לטבריא, מיל. ונימא 'מיל'? הא קא משמע לן דשיעורא דמיל כממגדל נוניא ועד טבריא.

If no other dough was made at that time, then what? Rabbi Avahu cited Reish Lakish: Enough to time to walk from Migdal Nunya to Tiverya, which is a *mil*. Why not say "mil"? To teach us that the length of a *mil* is the distance from Migdal Nunya to Tiverya.

- *There is a range of views regarding how a mil translates into time. Some consider it 18 minutes, some 22.5 minutes, and some 24 minutes. See map.*